

*ssp. *filiferum* TAUSCH. Ugyanott (Ebenda).

*ssp. *heothinum* N. P. Oláhszentgyörgy.

*ssp. *Besserianum* N. P. Ugyanott (Ebenda).

**H. cymosum* L. ssp. *cymosum* N. P. f. *normale*. Feketelak a Mezőségen.

**H. pratense* L. ssp. *pratense* TAUSCH. Oradna (Beszterce-Naszód).

**H. laevigatum* WILLD. ssp. *leucidens* ZAHN. Oradna.

**H. umbellatum* L. f. *putata* Nagyszeben (Szeben m.), Hidalmás (Kolozs m.).

*ssp. *carpatigenum* ZAHN. Ciblesz.

*var. *genuinum* GRISEB. f. *latifolium*. Oláhszentgyörgy, Kékes.

Leontodon caucasicus M. B. Corongis, Petrosul.

L. croceus HAENKE. Petrosul.

Scorzonera rosea W. K. Ciblesz.

A *Centunculus minimus* L. Debrecen flórájában.

Centunculus minimus L. in der Flora von Debrecen.

Irta : / Rapaics R. (Debrecen).
Von : /

A debreceni homokterület flórájának ismét egy érdekes fajtát fedeztem fel, ez nevezetesen a *Centunculus minimus* L., mely azonban nemcsak Debrecen flórájában újság, hanem a Nyírségre, sőt az egész Nagyalföldre nézve is. DEGEN ÁRPÁD úr közlése szerint a «*Centunculus*-nak csak két termőhelyét ismerjük a sík-ról: Esztergom megye róna részeiben Csenkénél (FEICHT. 120) s az északi pozsony megyei (morvamezei) termőhelyeket (Magyarfalva, Detrekő-Csütörtök); a többi mind az Alföldet környező hegyvidéken van.» JÁVORKA SÁNDOR úr közlése szerint pedig «SIMONKAI herbáriumában van egy új termőhelye: a zemplén megyei Tolcsva (a horváthii lejtőkön), ez esik legközelebb a debrecenihez.» Megvan azonban elég közel ide Biharmegyében is Rézbánya mellett, hol KERNER szedte (Ö. B. Z. 1875. p. 13.).

Debrecen mellett a pallagi határban buckaközökben fordul elő. Eddig nagyobb számban nem találtam, de ennek bizonyára nem az a magyarázata, mintha tényleg ritka volna az egész környéken, hanem az, hogy az a terület, hol gyűjtöttem, 1912-ben még egészen száraz szántóföld volt, teknős részei csak 1913 óta mocsarasodtak el¹ s így abban a buckafenékben, amelyikben szemem elé került ez a kis növényke, okvetlenül egészen új település. Valószínűnek tartom azonban, hogy a debreceni homokterület állandóan mocsaras fenekeiben állandóan is megvan.

¹ RAPAICS: Régebbi florisztikai adatok ellenőrzése. (Az időjárás, 1916. p. 105—108).

Azokban a fenekekben, melyekben 1916 szeptemberének végén a *Centunculus*-t szedtem, a mocsarasodás még nagyon kezdeti állapotban volt, *Carex*-eknek még nyomát sem lehetett látni az egész év folyamán, hanem teljesen a szittyók uralkodtak. Különösen feltűnő nagy mennyiségével a *Juncus effusus* L. f. *compactus* LEJ. et COURT., kevesebb a *J. glaucus*, tömémenten a *J. lamprocarpus*, *compressus* és *bufonius*. Böven nő a *Cyperus fuscus* is. keverve kisebb számú *Pycnus flavescens*-szel s néhol *Dichostylis Micheliana*. Kákabokor, nevezetesen a *Schoenoplectus Tabernaemontani* és *Sparganium* csak itt-ott akad.

Néhol azonban füvesedés kezdődik: az *Agrostis alba* bokrai jelentkeznek s az *Agropyron repens* tarackol. Ilyen helyeken jelentkeznek a herefélék is, többnyire *Trifolium fragiferum*, kevesebb *T. repens* s néhány szál *campestre*. A gyomosítók közül alábbiakat jegyeztem össze a *Centunculus* gyűjtése idején: *Bidens tripartitus*, *Mentha aquatica* és *austriaca*, *Equisetum palustre*,¹ *Alisma plantago*, *Epilobium adnatum*, *parviflorum*, *Lythrum hyssopifolium* és *salicarium*, *Polygonum hydropiper* és f. *remotum* ZAPAL., *eriscaria*, *tomentosum*, *Ranunculus sceleratus*, *repens*, *Gnaphalium luteo-album*, *uliginosum*, *Roripa silvestris*, *Scutellaria hastifolia*, *galericulata*, *Veronica anagallis* és *anagalloides*, mindezek nagyobb mennyiségben, ellenben szórványosan néhány fő: *Setaria glauca*, *Plantago ramosa*, *Senecio erraticus*, *Verbena officinalis*, *Malachium aquaticum*, *Tussilago farfara*, *Oenothera*, *Chenopodium rubrum*, *Echinochloa* stb.

Erdekes, hogy ezekkel a füvekkel és dudvakkal együtt fás növények is megjelennek, persze még csak mint fiatal, magról nőtt csemeték, de mégis bizonyoságul annak, hogy ha idővel újra eke alá nem kerülnének ezek a fenekek is, nemsokára egészen jelentékeny favegetáció alakulna az egykori szántóföld helyén. Legnagyobb mennyiségben a *Salix alba* szerepel, helyenként oly bőven, mintha telepített füzes lenne. Böven látni a *Fraxinus excelsior*-t is, kevesebb a *Populus alba* s csak a széleken és szórványosan telepedik a *Quercus robur*.² Az előbbi három a szelek szárnyán hódítja meg magának ezt a területet, a tölgymakk eredete is könnyen kideríthető: a területen ugyanis úgynevezett magfák vannak belőle, vagyis az egykori erdőből az irtáskor itt-ott meghagyott magános öreg tölgyek.

Ilyenek azok a buckafenekek, melyekben a *Centunculus* nő. Ez maga persze nehezen látható meg s csak ott jelentkezik, hol körülbelül tenyérnyi szabad foltok akadnak számára, többnyire

¹ Néhol nagy mennyiségben külön, önálló állományban is, a geológiai korú zsurlóerdőket idézve emlékeztünkbe.

² A debreceni homokterület ama részein, hol a közelben nyírláp van, a *Betula pendula* és *pubescens* csemetéi is nagy számban láthatók hasonló természetű állapotban levő fenekekben.

pedig kisebb röghantokon, melyeket mohák vontak be. Mindig együtt láttam a *Sagina procumbens*-szel.¹

*

Centunculus minimus L. wurde von mir Ende September 1916 in der Nähe von Debrecen in einigen Dünentälern der hiesigen Sandgegend aufgefunden. Neu für das Grosse-Ungarische-Tiefland; in der Kleinen-Ungarischen-Tiefebene seit länger bekannt, auch im Bereiche des die Tiefebene umsäumenden Berglandes.

Néhány adat a hazai flórához.

Einige Angaben zur Flora von Ungarn.

Irta: } Budai József (Miskolcz).
Von: }

Azzal kezdem ennek a rövidke cikknek közzétételét, hogy mint afféle borsodi tormába esett féreg, e megye keretén túlterjedő flórával ez ideig nem szívesen foglalkoztam. Mert: *ars longa, vita brevis* est, éppen elég dolgot adott nekem ennek a megyének a területe. Régebben megtettem azt, hogy a Magas-Tátrán (két ízben) napokig végigsétáltam, gyönyörködve a havas páratlan pompás virágszőnyegében, anélkül, hogy egyetlen növénytől a szőnyeget megraboltam volna.

Azóta változott a felfogásom, s megváltozott nézetemnek íme azzal adok kifejezést, hogy közléteszek néhány a honi flórára vonatkozó adatot. Ezek az adatok részben az Alföldre: Mező-Tur és Orosháza vidékére, részben Erdélyre vonatkoznak. Az erdélyi flóra adatai nagyrészt arra a szűk határra szorítkoznak, mely Csik-, Háromszék- és Udvarhely megyék összeszögellésénél, a Hargita, Tekse és Persány hegységek közt fekszik, s melynek neve: Erdővidék. A felsorolt községek közül Bibarczfalva és Kis-Bacson Udvarhely megyében; Bodos, Nagy-Bacson, Baróth, Száraz-Ajta, Köpecz, Közép-Ajta és Nagy-Ajta községek Háromszék megyében fekszenek.

¹ Cikkemben felsorolt növények közül Debrecen flórájára (l. Erdészeti Kísérletek 1916. évf., 28—80. és 163—165. old.) nézve a *Centunculus*-on kívül még újak:

Chenopodium rubrum L., fenékben Pallagon;

Juncus effusus L. és f. *compactus* LEJ. et COURT., u. o.

Pycnus flavescent (L.), u. o.

Új adat továbbá:

Ulmus scabra MILL., a homokterület erdeiben, így például a Nagyerdőben;

Ajuga chamaepitys (L.), tarlóban Pallagon.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1916

Band/Volume: [15](#)

Autor(en)/Author(s): Rapaics Rajmund

Artikel/Article: [A Centunculus minimus L. Debrecen flórájában.
Centunculus minimus L. in der Flora von Debrecen. 258-260](#)